

Lars-Arne Sjöberg

Framtidshopp eller klimatångest?

Himmel eller helvete

Tidigare utgivna böcker av samma författare:

1. Sverigedemokraterna – inifrån och utifrån.
2. ...och den ljusnande framtid är vår?!? - Vad vet vi och vad tror vi om framtiden.
3. Lever vi av räntan eller tär vi på kapitalet? Att hushålla med jordens resurser.
4. Nya Sverige och de nya svenskarna - Mångfaldens möjligheter och utmaningar.
5. Vårt dagliga bröd giv oss idag - Kommer maten att räcka till?
6. Fossil energi måste ut - Vad kommer i stället?
7. Nu blir vi digitaliserade – Vi blir 1:or och 0:or.
8. Såga, bränna, koka eller...? – Skogen en guldgruva.

Bild

framsidan:

<https://pixabay.com/sv/illustrations/klimatf%C3%B6r%C3%A4ndringar-2063240/>

Innehållsförteckning

INLEDNING

NÅGRA TYDLIGA SIGNALER OM FRAMTIDEN

KLIMAT

KOPPLINGEN KLIMAT OCH MAT

VÄXTHUSEFFEKTER

VAD GER FRAMTIDSHOPP?

VARFÖR KLIMATÅNGEST?

NYA YRKEN

PARISAVTALET

SÅ KAN KLIMATUTSLÄPPEN HALVERAS TILL 2030

STYRMEDEL

VAD ÄR PÅ GÅNG?

TILL SIST

ATT LÄSA

REFERENSER

INLEDNING

Tror du att vi lyckas bemästra bildningen av växthusgaser eller är du oroliga för utvecklingen? I det följande presenteras dagsläget med konsekvenserna av att fortsätta i samma riktning. Men här redovisas också allt vad som görs för att styra om utvecklingen i rätt riktning. Tror du att vi kommer att lyckas - är du optimist - eller är du pessimist och tror att loppet är kört?

Du har säkert lagt märke till att våra soptippar numera heter Återvinningscentraler. Tidigare lämnade vi vårt avfall osorterat i stora säckar varefter man dolde säckarna med ett lager jord. Framtidens arkeologer kommer att få mycket att rota i. Återvinning är viktigt. När våra varor tjänat ut ska de bli en del av en cirkulär ekonomi.

Förändringarna går fort och man känner sig maktlös inför det som sker. Okunskap ger en osäkerhet om hur framtiden ser ut. Syftet med denna bok är att öka kunskapen om framtiden och underlätta för dig att ta ställning. Men ge inte upp! Du kan påverka utvecklingen!

Framtiden är en balansgång - mellan respekt för klimathoten och hoppet på att vi ska gå en ljus framtid till mötes. Vi måste förena framtidstron med omsorg för vårt klimat.

Vi har stora utmaningar framför oss och det är viktigt att vi håller oss uppdaterade om utvecklingen. De stora och viktiga förändringarna måste regering, riksdag, myndigheter och näringslivet ansvara för. Men de är mottagliga för de argument, som du känner som viktigt att föra fram.

Vi måste få företagen att bortse från kortsiktiga ekonomiska åtgärder och lyfta blicken och se vart vårt jordklot är på väg.

Trots allt måste vi vara positiva och inte resignera eftersom ur resignation kommer likgiltighet och detta har vi absolut inte tid eller råd med.

"Det var bättre förr" eller *"Den gamla goda tiden"*. Säkert har du hört dessa påståenden. Men var det så? Under de 15 åren från det Sverige passerade befolkningsantalet 9 miljoner (2004) till idag när vi är över 10 miljoner (2019) har mycket blivit förändrat, och det mesta till det bättre.

NÅGRA TYDLIGA SIGNALER OM FRAMTIDEN

När det gäller klimatet närmar vi oss *"the Tipping point"*. Wikipedia beskrivs det som den tidpunkt när vi uppnår *"globala klimatförändringar som gör att ett stabilt tillstånd övergår i ett annat stabilt tillstånd"* eller den punkt där utvecklingen *"tippar över"* och det sker omfattande permanenta förändringar. Man kan jämföra det med att man råkar välla ut ett glas vin. Även om man reser glaset så kommer vinet fortfarande att vara utspilt¹.

Tröskelpunkter för klimatet²

Dagens klimatförändringar har skapar nya naturliga processer som kan påskynda framtidens klimatförändringar.

Nedanstående lista är hämtad från SVT, som har sammanställt nio vetenskapligt identifierade tröskelpunkter:

1. **Den arktiska havsisen smälter**

Uppvärmningen av Arktis sker dubbelt så snabbt som det globala medelvärdet.

2. **Grönlandsisen smälter**

Grönlandsisen skulle kunna nå en "tipping point" redan vid 1.5 graders uppvärmning.

3. **Världens stora barrskogar brinner och drabbas av sjukdomar**

Uppvärmningen sker snabbare på norra halvklotet.

4. **Permafrosten börjar tina**

I den frysta jorden ligger mängder av den potenta växthusgasen metan nedfruset.

5. **De Atlantiska strömmarna saktar ner**

Att Grönlandsisen och Arktis smälter snabbare ökar i sin tur inflödet av sötvatten i Atlanten.

6. **Regnskogarna i Amazonas**

Regnskogens brytpunkt kan uppstå redan vid 20 procent förlorad skog. Sedan 1970 har Amazonas utbredning minskat med 17 procent.

7. **Varmvattenkorallerna dör**

Om jordens medeltemperatur ökar med 2 grader kan så mycket som 99 procent av korallerna försvinna.

8. **Instabilitet i västantarktiska inlandsisen**

Amundsenhavet har redan förändrats. Kan leda till en dominoeffekt som påverkar hela västra Antarktis.

9. **Delar av Östantarktis instabila**

Ny data visar att en del av Östantarktis kan ha liknande problem som västantarktiska inlandsisen.

Följande vet vi säkert³:

- Svenskarnas utsläpp från hushåll och offentlig konsumtion är ca 40 procent högre än det globala snittet, 10 ton CO_{2ekv} per capita och år!
- År 2016 släpptes totalt ut 53 Gton CO_{2ekv}. växthusgaser i hela världen. Av detta utgjordes 34 Gton CO_{2ekv}. av fossila ämnen dvs. 64 procent.

Om framtiden vet vi inget säkert, men alla har vi förhoppningar. Är du positiv eller negativ när du blickar framåt? Du måste också ta med i beräkningarna att de förändringar vi vidtar nu kommer inte att märkas på klimatet förrän på många år, dvs. de molekyler CO₂ som vi släpper ut kommer att påverka klimatet kanske först om några år.

Efter genomgång av bakgrundsmaterialet för denna bok har jag identifierat några tydliga signaler. Några förändringar måste vi ta allvarligt redan nu och andra är viktiga även om vi inte ser kortsiktiga effekter av dem.

Expressen⁴ och Metro⁵ lyfter fram några exempel:

1. Vi vet att **växthuseffekten** kommer att medföra att våra havsnivåer stiger och med det följer extrema vädersituationer med översvämningar, tornados, extrem torka, jordskred m.m. Dessutom kommer ökenutbredningen att fortsätta. Perioder när vi tycker att vädret är som vi förväntar oss av respektive årstid blir mer sällsynta.
2. Vi vet inte hur **invandringen** kommer att påverka samhället. Hur kommer de politiska partierna att hantera detta mångkulturella land? Hur välkomnar vi våra nya svenskar? Statsministern anser att vi inte ska ta emot fler flyktingar än vi kan integrera i det svenska samhället. Då ställer man sig frågan om vi ska minska antalet flyktingar eller om vi ska förbättra våra insatser att integrera de nya svenskarna. Privata och offentliga företagare hävdar att vi redan nu har en arbetskraftsbrist.
3. Vi vet inte hur vårt land förändras när **klimatflyktingarna** också börjar komma. FN:s flyktingorgan (UNHCR) beräknar att det till år 2050 kommer att finnas mellan 250 miljoner och en miljard klimatflyktingar⁶. Detta ska jämföras med de 60-70 miljoner flyktingar vi har från det krigshärjade Mellanöstern.
4. Kommer **maten** att räcka till hela befolkningen? År 2050 beräknas vi vara 9,7 miljarder människor på jorden, en ökning med 33 procent från dagens 7,3 miljarder, enligt

en ny prognos från FN⁷. Redan idag kan 875 miljoner inte äta sig mätta.

5. Vi vet att i Sverige ökar antalet **pensionärer** och den del av befolkningen, som är i åldern 20-64 år minskar, varför försörjningsbördan ökar för de yrkesverksamma. I huvudsak beror denna förändring på att vi har en ökad medellivslängd. En högre medellivslängd gör att vi kommer att ha en längre pensionärstid, vilket kan medföra ett ökat behov av socialt och medicinskt stöd.
6. Vi lever i en orolig värld, där det sker en **militär upptrappning**. 77 procent av svenskarna anser att Ryssland utgör ett visst eller allvarliga problem för fred och säkerhet i världen. Kan det utlösa oroligheter mellan stater, som tror man kan lösa världsproblemen med våld? ⁸
7. Vi vet att vi är på väg in i en **digitaliserad värld**, där utvecklingen går fortare och fortare oavsett om vi hänger med i denna utveckling eller inte. Snart är all information om oss digitaliserad och vi lämnar digitala spår efter oss.
8. Vad kommer den ökade **robotiseringen** att innebära? Medför detta att en ökad polarisering i samhället, där klyftan mellan dem som drar nytta av den nya tekniken och dem som hamnar utanför blir allt större?
9. Vi vet att vi har ett **politiskt instabilt** läge i vårt land med den nu härskande blockpolitiken, som i kamp med ett populistiskt vågmästarparti gör landet svårt att regera och där *obekväma* och nödvändiga beslut blir svåra att driva igenom. Det är svårt för ett demokratiskt samhälle att enas om en uppoffring i dag för en oviss fördel långt in i framtiden. Eller för att uttrycka det mer

exakt: En del motsätter sig åtgärder som är dyra på kort sikt och det är först våra barn och barnbarn, som ser effekterna långt fram i tiden. Det kan väl inte vara så att obekväma beslut ger dålig utdelning i nästa val? Är risken att inte bli omvald i nästa val det som styr besluten?

10. **EU:s oförmåga** att skapa ett solidariskt Europa, som tillsammans skulle kunna lösa framtidens utmaningar. Länder inom EU väljer det egna landet före en lojalitet med de övriga medlemsländerna. Ett exempel är det misslyckade försöket att fördela flyktingströmmen på ett solidariskt sätt.
11. **Artificiell intelligens** kommer att förändra många branscher. Till produkter och tjänster adderas nu i allt större utsträckning någon form av intelligens. Konsumenten kommer att få vänja sig vid att prylar blir smartare och att de inom en snar framtid börjar *tänka* själva. Hur påverkas vardagen när omgivningen blir mer och mer intelligent? ⁹
12. Efter en period med öppenhet, då murar rivits och gränser öppnats, går det nu mot en tid med **inneslutning och uteslutning**. Vi sluter oss samman i grupper och stänger övriga ute, det är vi och de andra. Både fysiska och mentala murar byggs upp och frågan är, vilka effekter kommer det att få? I södra Europa byggs staket för att hindra flyktingar, president Donald Trump bygger hinder mot Mexico, i Israel byggs murar för att skilja israeler och palestinier osv.
13. **Bill Gates**¹⁰:
 - *Oavsett om det sker på naturlig väg eller genom en avsiktlig terrorhandling, så säger epidemiologer att ett snabbt luftburet patogen kan ta död på över 30*

miljoner människor på mindre än ett år. Och de säger också att det är en rimlig möjlighet att världen kommer uppleva en sådan epidemi inom de närmsta 10 till 15 åren.

Syftar han på Coronaviruset?

14. Vi har fått vänja oss vid begreppet – **gängrelaterade brott**. Våra större städers förorter verkar nästan laglösa ibland. Personer skjuts ihjäl, bilar bränns, ett stort antal sprängningar orsakar förödelse, droger och missbruk förekommer och polisen ligger alltid steget efter. Vittnen skräms till tystnad och då hjälper det inte hur många andra brottsförebyggande insatser som görs från samhällets sida. Har gängen en rekryteringsbas hos ensamkommande flyktingbarn, som ofta fått ett utvisningsbeslut, men håller sig undan för myndigheterna? Om dessa inte får en anknytning till det svenska samhället riskerar de att bli gäng som drar omkring på gatorna i storstäderna och där de kanske saknar bostad, försörjning och hamnar i ett utanförskap och lever i en allmän rotlöshet.
15. **Urbaniseringen** fortsätter. Allt fler bor i de växande storstadsregionerna inklusive deras pendlingsorter, vilka har en betydande befolkningstillväxt. Glesbygden och mindre orter utanför pendlingsstråken har länge haft negativ befolkningsutveckling. Urbaniseringen medför att denna utveckling fortsätter. Ungdomar flyttar till orter med postgymnasiala utbildningar. Deras kommande arbetsmarknad finns inte i glesbygden utan i tätorterna. Vår migration påverkar också. I våra tre största städer inklusive deras förorter är 22,6 procent födda utomlands, medan andelen utlandsfödda i hela landet är 17,9 procent. Samtidigt saknas bostäder i städerna, medan antalet ödehus i glesbygden ökar.